

K historii polských honičů

Polský
brakýř
(gonczy)

Ogar a gończy

– dvojjediný polský honič

Polsko, jak informoval Svět psů v posledním čísle, „získalo“ druhého honiče, gończyho. Je to sice ováček na seznamu plemen FCI, ale není to žádné nově vzniklé nebo objevené plemeno ve skupině honičů. Právě naopak.

Lov se stopaři, specializovanými honiči, kteří se přednostně řídí pachem sledované zvěře - svým nosem, je v polské literatuře zmiňován již na počátku 13. století. Polsko bylo vždy zemí hlubokých lesů plných velké zvěře, kde byli honiči skvělými po-

mocníky lovců. Jak dokládají kroniky 14. století, lov s honiči - brakýři a barváři - byl oblíben především polskou šlechtou a v době panování Jagellonců byli ceněným, doslova královským darem. První literární zmínky o polském honiči, „ogaru“, obsahují po-

jednání Mikolaje Reje z Naglowic Život člověka poctivého z roku 1568 a báseň Tomasze Bielawskiego Myslivce z roku 1595. Z roku 1608 pochází první polský traktát o lovu a myslivosti O psach gończych i myślistwie z nimi hraběte Jana Ostroroga vydaný o deset let později s podtitulem Myslivost s ogary, tedy s honiči. Do 18. století byl ogar v Polsku velmi oblíbený, následně historické události, úpadek polské šlechty a nekontrolované křížení s dováženými honiči, vedl takřka k jeho zániku.

Poláci potvrzují, že obě plemena polských honičů (gończych), tedy ogar (FCI č. 52) i gończy (FCI č. 354), jsou odvozena obdobně jako mnoho dalších evropských honičů od psů sv. Huberta, přičemž do Polska se dostávali přímo z Francie, z Itálie, ale někteří také z Východu.

V 17. století už byly v Polsku dva odlišné typy, dvě variety honičů. V Polsku se na rozdíl od západní Evropy neprovozoval parforsní hon, a tak místní honiči zůstávali u typu práce, který jinde zastávali brakýři a barváři; vyžadoval se od nich dobrý nos, vytrvalost na stopě a zvučný hlas. Detailnější popis „polského brakýře“ ale pochází až ze století 19., kdy o něm píše Jan Szytier (Poradník Mysliwych) jako o plemeni polského honiče - stopaře. V roce 1821 pak W. Kozłowski v časopise Sylwan podává popis a ilustrace obou typů: těžšího polského „brakýře“, a konstitučně lehčího honiče, stopaře. Nejpodrobnější popis, který byl používán jako první standard, uveřejnil Ignacy Bogatynski (Nauka Lowiectwa, 1823 - 25). V období po první světové válce lov s těmito honiči pokračoval, zvláště ve východních oblastech Polska. Po druhé světové válce však byla situace v chovu kritická. V 50. letech se do chovu polského honiče významně zapojili plukovník Piotr Kartawik a kynolog Jozef Pawlusiewicz. První choval ve své chovatelské stanici Z Kresów psy větší a těžší,

dovážené z Vilenska na východě Polska u hranic s Litvou, druhý lehčí, pocházející hlavně z Beskyd a Podkarpatska, ve zbarvení black and tan, zvaný také „černohlávek“ (czarnogłówka). V 60. letech minulého století byly oba typy zapsány do plemenné knihy jako ogar polski, polský honič. Jeho standard vypracoval v roce 1964 Jerzy Dylewski; roku 1966 byl zaregistrován i FCI (Polish Hound).

Uznaným plemenem se v podstatě stali psi typu chovaného plk. Kartawikem.

Pawlusiewicz byl autorem prvního oficiálního standardu brakýře vydaného v roce 1983; díky němu také Polský kynologický svaz, Związek Kynologiczny w Polsce, umožnil zápisy psů „jeho“ typu pod jménem polský brakýř, gończy polsky (Polish Scenthound), a tím je prakticky uznal. Jako první byl zapsán odchov chovatelské stanice Z Gorczańskiego siona. FCI tuto varietu polského honiče zaregistrovala v roce 2006 jako samostatné plemeno - Polish Hunting Dog, doslova: polský lovecký pes. Jak je patrné, obě plemena by se spíše měla jmenovat polský honič (slovo ogar nemá význam českého výrazu ohař) a být odlišena podle některé z morfologických odlišností. Takto nám nezbyde než zachovat české pojmenování ogara - polský honič a pro nově uznané plemeno používat například významově nejbližší označení brakýř; přebírat polská jména ogar a zvláště pro nás obtížně vyslovitelné gończy by bylo stejné jako nazývat jiná polská plemena ovčárek nebo chart.

Michal Císařovský

Polský honič (ogar)